

Inclou
les persones
sordes
als teus actes

S
i
g
u
e
s

accessible

L'Accessibilitat als actes públics.
Manual de Bones Pràctiques.

índex

- **Presentació 3**
- **Mitjans de suport a la comunicació oral
als actes 7**
- **Com organitzar un acte accessible 9**

Presentació

Qui som?

Som el Servei d'Accessibilitat de la **Federació ACAPPS (Associacions Catalanes de Pares i Persones Sordes)**. Una entitat sense ànim de lucre que treballa per promoure i defensar la **igualtat d'oportunitats** per a totes les persones sordes i la seva plena **integració social**.

Formem part del **COCARMI** (Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat) a nivell autonòmic i de la **Confederación FIAPAS** a nivell estatal. Treballem i col·laborem amb l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

A qui representem?

Al col·lectiu de ciutadans/es sordes de Catalunya que es comuniquen oralment. A Catalunya, viuen **150.000 persones amb problemes auditius**, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). D'aquestes, es calcula que aproximadament **el 97% es comunica oralment**.

Què vol dir comunicació oral de les persones sordes?

És una modalitat de comunicació de les persones sordes. Hi ha persones sordes que es comuniquen amb llengua de signes i **hi ha persones sordes que es comuniquen oralment**.

Les persones sordes que es comuniquen amb el llenguatge oral parlen i llegeixen els llavis per saber què diu el seu interlocutor. Malgrat que és la forma de comunicar-se de la majoria de les persones sordes, passen inadvertides i provoca que hi hagi la falsa creença que no necessiten suport o que deuen tenir poc grau de sordesa. **Això és fals:** hi ha persones que han nascut amb sordesa profunda que es comuniquen oralment (perquè els seus pares van escollir aquesta modalitat comunicativa). I també hi ha persones que han perdut l'audició en edat adulta i que poden tenir un grau sever de discapacitat, és a dir, no sentir res.

Per això no podem oblidar mai que, tot i la seva autonomia i forma de comunicació, són persones sordes i que, malgrat les pròtesis auditives (audiòfons i implants auditius), no senten com una persona oient.

Per a la seva plena inclusió, necessiten mitjans de suport i atenció específica, com us presentarem en aquest manual.

L'accessibilitat en el marc legislatiu

Pel que fa a l'àmbit legislatiu, l'accessibilitat per a les persones amb discapacitat auditiva està emparada, en essència, per una llei estatal i una llei autonòmica.

Ley 27/2007, de 23 de octubre, por la que se reconocen las lenguas de signos españolas y se regulan los medios de apoyo a la comunicación oral de las personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas.

És la normativa estatal que regula, en el títol II, l'aprenentatge, el coneixement i ús dels mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes.

Ressaltem alguns dels punts que regula la llei:

Capítulo II. Artículo 19, apartado d) Cultura, deporte y ocio

Las Administraciones competentes promoverán el establecimiento de los medios de apoyo a la comunicación oral para las personas que sean usuarias de los mismos, en aquellas actividades culturales, deportivas, de recreación y de ocio, que se determinen, tales como cines, teatros y museos nacionales, monumentos histórico-artísticos del Patrimonio del Estado y visitas guiadas en las que participen personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas.

Artículo 22. Punto 2.

Las Cortes Generales, Asambleas Legislativas de las Comunidades Autónomas, Diputaciones Provinciales y Corporaciones y Entidades Locales promoverán la existencia y empleo de los medios de apoyo a la comunicación oral y la subtitulación, en aquellas reuniones plenarias de carácter público y en cualesquiera otras de interés general en que así se determine, cuando haya participación de personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas y lo soliciten previamente.

Artículo 23. Punto 5.

Cuando las Administraciones Públicas promuevan o subvencionen Congresos, Jornadas, Simposios y Seminarios en los que participen personas sordas, con discapacidad auditiva y sordociegas, facilitarán su accesibilidad mediante la utilización de medios de apoyo a la comunicación oral, previa solicitud de los interesados.

Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat.

D'acord amb l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, diferents normatives espanyoles i internacionals es va promulgar la llei d'accessibilitat de Catalunya amb l'objectiu d'establir les condicions d'accessibilitat necessàries perquè els espais d'ús públic, els edificis, els mitjans de transport, els productes, els serveis i els processos de comunicació garanteixin l'autonomia, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació de les persones amb discapacitat o amb altres dificultats d'interacció amb l'entorn.

Destaquem alguns dels apartats:

Article 3 apartat c) 2n

Barreres en la comunicació: barreres que limiten o impedeixen l'expressió i la recepció d'informació o de missatges, sia en la comunicació directa, sia en els mitjans de comunicació.

Article 29 apartat e)

Mitjans de suport a la comunicació oral: els mètodes específics per a estimular l'audició i els recursos tecnològics emprats per les persones sordes o sordcegues que permeten l'accés a l'audició, la comprensió i l'expressió verbal i escrita de la llengua oral. Aquests mitjans inclouen els audiòfons, els implants auditius, les emissores de freqüència modulada, els bucles o anells magnètics, la subtitulació i la lectura labial.

Article 30. Drets de les persones amb discapacitat auditiva que es comuniquen en llengua oral

Es reconeix la modalitat de llengua oral i els mitjans de suport a la comunicació oral com el sistema majoritàriament emprat per a la comunicació per les persones sordes o sordcegues, i el dret d'aquestes persones i llurs famílies o tutors a decidir lliurement l'aprenentatge i la utilització de la llengua oral i dels mitjans de suport a la comunicació oral.

Article 33 apartat 1

Les administracions públiques han de garantir el dret a l'ús de la llengua oral i els mitjans de suport a la comunicació oral perquè les persones sordes que es comuniquen oralment puguin accedir als serveis públics en condicions d'igualtat d'acord amb la normativa d'accessibilitat que ho reguli.

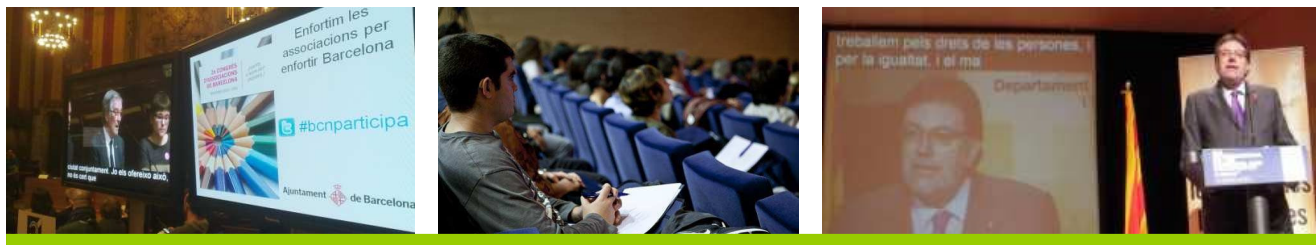
Resolució 749/VIII sobre les mesures per a garantir l'aprenentatge, l'educació, l'accessibilitat i ús del català i els recursos de la modalitat oral a les persones sordes i sordcegues que es comuniquen oralment

D'acord amb la normativa estatal i abans de la publicació de la Llei 13/2014, el Ple del Parlament de Catalunya va aprovar, el 15 de juliol de 2010, la *Resolució 749/VIII sobre les mesures per a garantir l'aprenentatge, l'educació, l'accessibilitat i ús del català i els recursos de la modalitat oral a les persones sordes i sordcegues que es comuniquen oralment*. Aquesta resolució és el marc legal de referència que regula les polítiques del Parlament i del Govern de Catalunya, en relació a les persones sordes que es comuniquen oralment, en els àmbits dels serveis públics, l'educació, la docència, l'accessibilitat i els mitjans de comunicació.

En aquest sentit, destaquem alguns dels apartats del punt cinquè, Accessibilitat:

- c) Proveir els equipaments de serveis culturals i d'oci amb plànols i plafons informatius de localització, a més d'altres suports tecnològics, per tal que les persones amb discapacitat auditiva rebin la mateixa informació que la resta d'usuaris.
- d) Promoure la disponibilitat de la transcripció de textos i de la subtitulació en els materials audiovisuals de difusió pública.
- e) Garantir que els actes públics, els congressos i les conferències d'aforament important disposin de serveis d'estenotípia o de transcripció, o de tots dos, quan hi assisteixin persones amb deficiències auditives que necessitin aquests serveis i els hagin demanat prèviament.
- f) Instal·lar, en un termini raonable, bucles d'inducció magnètica als edificis públics, especialment als que acullen serveis d'atenció a la ciutadania, amb prioritat pels que tenen una afluència de públic molt gran. S'ha de fomentar aquesta instal·lació en els edificis privats que allotgen centres de prestació de serveis.

Mitjans de Suport a la Comunicació Oral als actes

Subtitulació en directe

Què és? Es transcriu tot allò que s'està dient oralment i la transcripció es projecta a una pantalla. La transcripció es fa en temps real amb subtituladores professionals. És a dir, es subtitula l'acte en directe.

A més a més: amb la subtitulació en directe, faràs l'acte accessible a tot el col·lectiu de persones sordes però també a tot el públic en general. Possibilita que tothom pugui llegir i veure el ponent i és un bon recurs per a tothom, sobretot si es tracta d'espais grans o d'actes multitudinaris.

Bucle magnètic

Què és? És un amplificador adaptable per a usuaris d'audiòfons amb bobina d'inducció o telefònica (posició T). Es connecta el bucle inductiu a l'aparell d'àudio a través de la bobina inductiva de l'audiòfon (T). El so es transmet directament a l'audiòfon i permet que l'usuari rebi el so nítid, sense interferències de sorolls ambientals.

A més a més: la instal·lació és molt senzilla. Es tracta d'encerclar la sala o una zona de la sala que es reservi per a persones sordes amb l'anell magnètic que pot anar pel terra o pel sostre. És una mesura senzilla i econòmica.

Emissora FM

Què és? És un aparell que capta la veu de qui parla, aïllant-la de la resta de sorolls ambientals, i l'envien per ones de ràdio. El receptor, que porta audiòfons o l'implant coclear, rep la informació. Es pot connectar el sistema FM a l'audiòfon mitjançant l'entrada directa de l'àudio o un bucle entorn del coll de l'usuari.

A més a més: Les emissores FM són d'una gran utilitat per a les persones sordes a les aules d'escoles, instituts i universitats; visites a museus, conferències...

Tant l'anell magnètic com l'emissora FM són mitjans tècnics complementaris que amplifiquen el so. A l'anell magnètic s'hi pot connectar un receptor de freqüència modulada (aquest rep el senyal del micròfon de l'emissor que utilitza qui parla). Amb l'anell magnètic i l'emissora FM connectats, la única cosa que ha de fer la persona sorda és posar el seu audífon o implant en posició T i seure dins la zona on hi hagi instal·lat l'anell magnètic.

(!) Cal advertir que no totes les persones sordes es poden beneficiar de l'anell magnètic i les emissores FM perquè potser no tenen restes auditives o perquè les pròtesis auditives no són compatibles amb aquests mitjans tècnics.

+ Guia de bones pautes per facilitar la comunicació

La subtitulació, l'anell magnètic i les emissores FM fan que l'acte sigui accessible a les persones sordes. Perquè l'accessibilitat sigui excel·lent, es recomana que les persones que intervenen a l'acte segueixin unes poques –però essencials– pautes de comunicació amb les persones sordes.

Recordem que les persones sordes llegeixen els llavis per entendre què els hi diuen. Malgrat que amb la pràctica podem parlar d'experts en lectura labial, llegir els llavis no és fàcil i no totes les persones sordes en saben de la mateixa manera. Per això, sempre, en un acte hem de facilitar al màxim la lectura labial:

- En el cas que hi hagi una pantalla, que s'enfoqui en primer pla la persona que parla. Si no és possible, reservar els seients de les primeres files per a les persones sordes perquè puguin seguir la lectura labial.
- No parleu massa de pressa, procureu parlar a un ritme pausat.
- Parleu amb claredat, vocalitzant, i no tingueu res (xiclet, un llapis) que destorbi la lectura labial.

A més de la lectura labial, també cal tenir aquestes pautes presents per facilitar al màxim la tasca de les subtituladores: malgrat que són tècniques expertes, cal que el missatge els arribi nítid i clar, i el més pausat possible per poder fer la transcripció en directe. En el cas de les subtituladores, també els és un bon suport poder disposar, prèviament, dels guions dels actes.

Com organitzar un acte accessible a la comunicació?

En primer lloc, és essencial ser conscients de la diversitat del col·lectiu de les persones sordes i respectar la seva modalitat de comunicació.

Som respectuosos quan atenem les seves necessitats de suport, ja sigui amb intèrpret de LSC i/o amb mitjans de suport a la comunicació oral.

Després, cal tenir en compte que l'accessibilitat comença amb la planificació de l'acte, es realitza durant l'acte i continua un cop ha finalitzat l'acte. Amb això volem dir:

abans de l'acte

Informar-se:

Per fer un acte accessible per a tothom, cal que ens informem i coneguem, en el cas de les persones sordes, la diversitat dels dos sistemes de comunicació d'aquestes (llengua oral i llengua de signes), que han de determinar els ajuts o suports presents durant l'acte.

Comunicar-ho:

Cal que, en tota la difusió que es faci –invitacions, programes, flyers, mailings, webs o xarxes socials-, s'indiqui que l'acte serà accessible i s'especifiquin les mesures (anell magnètic, subtitulació,...). En el cas que les mesures d'accessibilitat es posin prèvia demanda, cal informar-ne'n:

*Acte accessible per a persones amb discapacitat auditiva
(amb enumeració de les adaptacions: transcripció escrita en pantalla/
interpretació a llengua de signes / anell magnètic / emissores FM...)*

Les persones que necessitin un sistema alternatiu a la comunicació auditiva poden sol·licitar-ho amb (xx) dies d'antelació enviant un correu electrònic (xx) / sms (xx) / fax (xx)

A més, la inscripció a l'acte s'ha de facilitar per mitjans accessibles com un formulari web, correu electrònic, fax i/o sms.

Reservar places i senyalitzar l'accessibilitat:

Un cop feta la inscripció o quan es preveu l'assistència de persones sordes serà necessari la reserva dels seients que permetin una bona visió tant de l'acte com de la pantalla de subtitulació. A aquesta reserva es farà amb la senyalització dels seients adients mitjançant el símbol de l'orella i la "T" de l'anell magnètic.

Disseny i muntatge de l'acte

En la planificació i disseny de l'acte cal preveure també els espais que necessitarem per a l'accessibilitat. Si hi ha subtitulació en directe, cal tenir en compte on col·locarem la pantalla: en la mesura del possible, cal situar-la al costat del / de la ponent, al centre i fons de l'escenari.

La subtitulació en directe d'un acte també comporta una part tècnica de muntatge. La projecció dels subtítols es pot fer amb un canó o una pantalla de plasma.

Pel que fa a les subtituladores, cal proporcionar-les l'espai des d'on faran la subtitulació. L'ídoni és que es realitzi des d'una cabina de control. En el cas que l'espai no disposi de cabina, cal procurar una zona el més aïllada possible del públic amb una taula i dues cadires perquè puguin fer la seva tasca. El tècnic de so haurà de procurar que els hi arribi el so directe de l'acte.

Disposició de materials

Per tal de facilitar el màxim possible la tasca de les subtituladores i dels tècnics, convé facilitar el contingut de l'acte (guió, presentacions, vídeos, lletres de cançons, ...).

durant l'acte

Atenció a la persona amb discapacitat auditiva

Quan una persona sorda arriba a un acte, a la recepció cal que l'indiquin on està la zona reservada per a persones sordes. En aquest sentit, cal que tot l'equip organitzador de l'acte n'estigui al corrent per poder indicar correctament les persones amb discapacitat auditiva que assisteixen a l'acte.

La zona reservada per a persones amb discapacitat auditiva ha de ser aquella on hi hagi l'anell magnètic i, en cas que l'acte estigui subtitulat, als seients des d'on hi hagi una major visibilitat de la pantalla. Cal que els seients d'aquesta zona estigui senyalada amb el símbol distintiu (**veure reservar places i senyalitzar l'accessibilitat del punt anterior "abans de l'acte"*).

Bones pautes de suport a la subtitulació

En el cas que l'acte estigui subtitulat, remarcuem la necessitat de facilitar la tasca dels tècnics i de les subtituladores. En aquest sentit, considerem indispensable que tots els agents que intervinguin al llarg de l'acte (presentadors/es, ponents, ...) se'ls faciliti la *Guia de Bones pautes per facilitar la comunicació* (veure pàg. 6).

després l'acte

Un cop hem finalitzat l'acte, cal pensar amb l'accessibilitat del material que es difongui, a posteriori, als assistents. Essencialment, si s'han realitzat vídeos i aquests es difonen a les xarxes o a la vostra web corporativa, o bé si se n'editen dvd's, cal que l'àudio estigui subtitulat perquè hi puguin accedir les persones sordes.

Finalment, és una pràctica idònia facilitar una enquesta de valoració sobre l'accessibilitat de l'acte als assistents amb discapacitat auditiva.

Per a consultes i/o més informació:

Servei d'Accessibilitat
Domingo Reina
accessibilitat@acapps.org
tel 93.210.55.30 / sms 600 401 631

Amb el suport de:

